

Akademia Młodego Ekonomisty

Krytyczne myślenie jako kompetencja przyszłości Czy moja wyszukiwarka mówi prawdę?

dr M. Agnieszka Pietrus-Rajman, prof. UEW

Organizatorzy

Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu
08.04.2024

Program spotkania

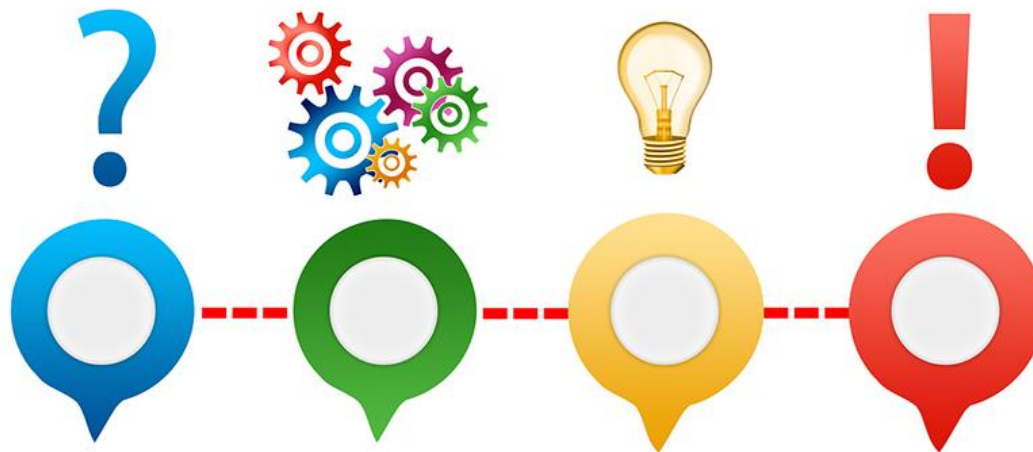

- Kompetencje przyszłości – co będzie niezbędne?
- Jak myśleć krytycznie i po co?
- Jak sprawdzić, czy informacja jest prawdziwa?
- Jak działają wyszukiwarki i czy mówią prawdę?

Kompetencje przyszłości

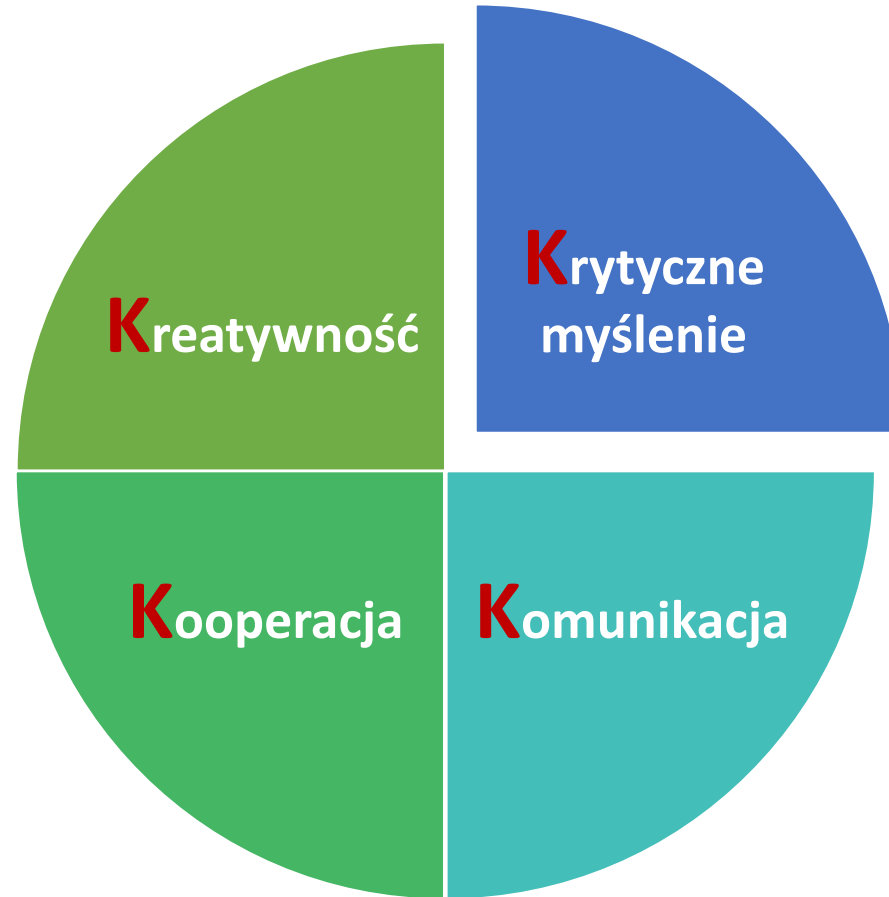
Jakie umiejętności / kompetencje
będą przydatne w przyszłości?

Kompetencje przyszłości

4 K

Co to jest krytyczne myślenie?

Krytyczne myślenie jest jak bycie detektywem i oznacza:

- uważne przyglądanie się informacjom i sprawdzanie ich źródeł
- zadawanie pytań, czy coś o czym czytamy, co widzimy jest prawdą

Myślenie krytyczne

Jak jest rola krytycznego myślenia w ocenie informacji?

Myślenie krytyczne

Po co myśleć krytycznie?

Żyjemy w świecie pełnym informacji, czasem fałszywych (*fake news*).

Krytyczne myślenie:

- pomaga dokonywać mądrych wyborów i podejmować dobre decyzje
- umożliwia lepsze rozwiązywanie problemów

To jak bycie szefem własnego umysłu!
Będziesz w stanie dobrze radzić sobie
w szkole, w pracy i w życiu, wiedząc,
w co wierzyć, a co kwestionować.

Informacje - źródła

Skąd czerpiesz informacje? Gdzie ich szukasz?

menti.com
8674 6324

Informacje - fakty a opinie

Co to jest fakt?

Fakt to coś, co miało miejsce w rzeczywistości; zdarzenie lub stan rzeczy, które można udowodnić.

Co to jest opinia?

Opinia to pogląd lub przekonanie na dany temat.

Czym się różnią?

Fakt jest obiektywny, konkretny i rzetelny.

Opinia jest subiektywna,
zawiera słownictwo wartościujące
oraz oceny.

Informacje - fakty a opinie

Źródło: opracowanie własne na podstawie
<https://www.zsp.pisz.pl/old/2020-2021/ksztalcenie-na-odleglosc/biblioteka/fakt-czy-opinia.pdf>, dostęp: 02.04.2024

Informacje – fakty a opinie

Fakt czy opinia?

W naszej szkole był remont.

Wspinaczka na Rysy jest łatwa i bezpieczna.

Woda smakuje najlepiej, gdy jest schłodzona.

Księżyc to jedyny naturalny satelita Ziemi.

Skoki narciarskie to dyscyplina olimpijska.

ZAWSZE JEST
PRAWDĄ ✓

MOŻE, ALE NIE
MUSI BYĆ
PRAWDĄ (?)

Źródło: opracowanie własne na podstawie
<https://www.zsp.pisz.pl/old/2020-2021/ksztalcenie-na-odleglosc/biblioteka/fakt-czy-opinia.pdf>, dostęp: 02.04.2024

Informacje – jak sprawdzić, czy są prawdziwe?

MYŚL KRYTYCZNIE I ZADAWAJ PYTANIA:

Czy można to zweryfikować lub udowodnić?

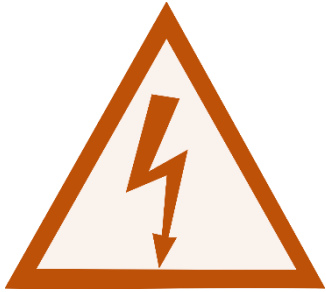
Czy wyraża to czyjeś zdanie lub interpretację?

Czy istnieje dowód, że to prawda?

Źródło: opracowanie własne na podstawie
<https://www.zsp.pisz.pl/old/2020-2021/ksztalcenie-na-odleglosc/biblioteka/fakt-czy-opinia.pdf>, dostęp: 02.04.2024

Informacje – jak sprawdzić, czy są prawdziwe?

UWAGA NA FAKE NEWS I DEEPPFAKE!!!

SZTUCZNA INTELIGENCJA?

Korzystaj ze stron, które umożliwiają weryfikację informacji np.:

SNOPE

FAKE NEWS DETECTOR

FACTCHECK

FULL FACT

Jak działają?

Pomyśl o wyszukiwarce jak o superszybkim bibliotekarzu:

- może znaleźć prawie każdą potrzebną informację w internecie
- wyszukiwarka przegląda miliardy stron internetowych i pokazuje te najbardziej „**odpowiednie**”

W jaki sposób decydują, które informacje są „odpowiednie”?

Wyszukiwarki używają specjalnych formuł zwanych algorytmami do sortowania i klasyfikowania stron internetowych. Biorą pod uwagę częstotliwość pojawiania się słów kluczowych na stronie i to, czy witryna cieszy się zaufaniem innych użytkowników.

Sprawdź, co mówi Twoja wyszukiwarka!

Jakie hasła sprawdzamy? (Ustalmy 😊)

Jakie są nasze wyniki wyszukiwania? (Porównajmy 😊)

Wyszukiwarki

Jakie są strategie/sposoby oceny wiarygodności i rzetelności wyników wyszukiwania?

BĄDŹ DETEKTYWEM!

Gdy szukasz informacji w Internecie, nie przyjmuj pierwszej odpowiedzi. Kwestionuj to, co znajdziesz. Szukaj wskazówek, takich jak np. kto i kiedy to napisał. Jeśli nie możesz ich znaleźć, zachowaj ostrożność!

SPRAWDZAJ FAKTY!

Nawet jeśli coś brzmi prawdziwie, sprawdź to dokładnie. Poszukaj innych stron internetowych, które mówią to samo. Jeśli wiele źródeł się zgadza, jest bardziej prawdopodobne, że jest to prawda.

SPRAWDZAJ ŹRÓDŁA!

Nie wszystkie strony internetowe są godne zaufania. Sprawdź, czy strona jest dobrze znana i szanowana za dokładne informacje.

Czy możemy ufać wynikom wyszukiwania?

Nie zawsze. Niektóre strony internetowe mogą próbować oszukać wyszukiwarę, aby pojawić się na szczycie. Ważne jest, aby myśleć krytycznie i sprawdzać, czy informacje pochodzą z wiarygodnego źródła.

Algorytm sprawdza, co najczęściej wyszukujemy i dopasowuje wyniki do naszych zainteresowań.

Wyszukiwarki, które nie śledzą swoich użytkowników np. DuckDuckGo, Qwant.

Wyszukiwarki

PRAWDA czy FAŁSZ? Udowodnij!

Czy niektóre żaby mają źrenice w kształcie serca?

Wyszukiwarki

Czy niektóre żaby mają źrenice w kształcie serca?

Badania z 2021 r. opublikowane w czasopiśmie [Proceedings of the Royal Society](https://doi.org/10.1098/rspb.2021.1402) (<https://doi.org/10.1098/rspb.2021.1402>): zbadano różnorodność źrenic ponad 3200 gatunków żab, aby określić, w jaki sposób ich zwyczaje i siedliska mogą wpływać na kształt źrenic.

PRAWDA

Wyszukiwarki – o czym należy pamiętać?

Źródło:
mediaeducationlab_phone_polish_1_0.p
df (ceo.org.pl), dostęp: 02.04.2024

Akademia Młodego Ekonomisty

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ!

Organizatorzy

Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu
08.04.2024